

บทความ วิจารณ์หนังสือ

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์

Sixth Edition

Publication
Manual
of the American Psychological Association

Publication Manual of The American Psychological Association, 6th Edition

ปกแข็ง US\$ 39.95

ปกอ่อน US\$ 29.95

นักวิชาการไทยส่วนใหญ่รู้จักสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (The American Psychological Association ชื่อย่อคือ APA) ในฐานะเจ้าของแบบแผน (Style) การอ้างอิงแบบหนึ่ง

การอ้างอิงทางวิชาการมีหลากหลายแบบ สามารถแบ่งกว้างๆ ได้ 2 แบบใหญ่ๆ ได้แก่ 1) ระบบตัวเลข (Numerical System) ซึ่งส่วนมากนิยมใช้กับเอกสารวิชาการทางสายวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Sciences) เช่น ทางกายภาพ ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ พฤกษศาสตร์ ระบบที่นิยมกันแพร่หลาย คือระบบแวนคูเวอร์ (Vancouver System) 2) ระบบนาม-ปี (Author-Year) ซึ่งแบบแผนที่นิยมกันมาก คือแบบของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน

อันที่จริงมีระบบที่ 3 คือระบบให้บรรณานุกรมเพิ่มเติม (Notation System) ซึ่งมีได้ 2 แบบ คือ 1) อธิบายไว้ในส่วนล่างของหน้าเดียวกัน เรียกว่า เชิงอรรถ (Footnote) และ 2) รวมไว้อธิบายท้ายบทหรือท้ายเล่ม อาจเรียกว่า คำอธิบายท้ายบท (Endnote) ซึ่งทั้งระบบของแวนคูเวอร์และระบบของเอพีเอ (APA) ต่างนำระบบบรรณานุกรมเพิ่มเติมไปใช้ร่วมด้วย

ในส่วน “แบบแผนของเอพีเอ” (APA Style) นั้นแท้จริงแล้วมีมากกว่าแค่ระบบการอ้างอิงมากมาย แบบแผนของเอพีเอสร้างระบบการเขียนผลงานวิชาการทั้งระบบตั้งแต่การเตรียมการศึกษา การจัดโครงสร้าง (Organization) ของเอกสาร การจัดทำตารางและภาพ การเลือกใช้คำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การอ้างอิง ตลอดจนจรรยาบรรณของการทำงานวิชาการ

แต่เดิมรายงานทางวิชาการเจริญเติบโตในสายวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาก่อนเป็นเวลายาวนาน แบบแผนของเอพีเอด์เริ่มพัฒนาขึ้นโดยกลุ่มของนักวิชาการสายจิตวิทยาและมานุษยวิทยาเมื่อ พ.ศ. 2472 นี้เอง โดยเริ่มต้นเป็นแบบแผนที่มีความยาวเพียง 7 หน้าเท่านั้น ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง จนปัจจุบันเป็นฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 ตีพิมพ์ออกมาเป็นเอกสารหนาถึง 290 หน้า

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 นี้มีมูลเหตุสำคัญเนื่องจากโลกได้พัฒนาเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมโหฬารในวงวิชาการ ความรู้ใหม่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างมากมายมหาศาล และแพร่ไปอย่างรวดเร็วมาก จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุง “แบบแผนเอพีเอด์” ครั้งใหญ่

แบบแผนเอพีเอด์ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 จัดแบ่งเนื้อหาใหม่เป็น 8 บท หลักการสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขครั้งนี้ ได้แก่

ประการแรก โดยที่แบบแผนเอพีเอด์ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางนอกวงจิตวิทยาออกไปมากมาย ซึ่งวงวิชาการแต่ละแขนงย่อมมีชนบในรายละเอียดของตนเองได้มาก ในคู่มือฉบับนี้จึงเน้นสาระหลักเฉพาะที่เป็นหลักการทั่วไปสำหรับทุกวงวิชาการเท่านั้น รายละเอียดจำนวนมากจะปรากฏในเว็บไซต์ของวารสารเอพีเอด์ฉบับต่างๆ (APA Journals) [ดูที่ <http://www.apa.org/journals/>] ซึ่งวารสารแต่ละฉบับจะมีเว็บเพจของตนเอง ซึ่งจะมีคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ของแต่ละวารสาร

ประการที่สอง ลักษณะของการเขียนจะเป็นการบอกวิธีปฏิบัติ (prescriptive) มากกว่าเป็นคำอธิบาย (descriptive) แต่ก็ได้ต้องการให้เป็นกฎ (rules) ดายตัว นักวิชาการจึงต้องจัดสมดุลให้ดูว่าจะปฏิบัติตามวิธีปฏิบัตินี้อย่างเคร่งครัดเพียงใด เพราะในวงวิชาการแต่ละแขนงย่อมมีเหตุผลความจำเป็นที่ควรมีแบบแผนจำเพาะในรายละเอียด เพื่อความชัดเจนและแม่นยำในการนำเสนอผลงานในแขนงของตน

แม้จะตัดทอนรายละเอียดเฉพาะแขนงออกไปแล้ว แบบแผนเอพีเอด์ฉบับนี้ก็ยาวขึ้นกว่าเดิมมาก แต่ละบทมีเนื้อหาสาระสำคัญแตกต่างไปจากเดิม ดังนี้

บทที่ 1 เอพีเอด์ให้ความสำคัญอย่างสูงต่อจรรยาบรรณทางวิชาการ จึงนำมาเน้นตั้งแต่บทแรก โดยกล่าวถึงประเด็นต่างๆ ได้แก่ เรื่องความเป็นเจ้าของงานนิพนธ์ การตีพิมพ์ซ้ำซ้อน การลอกเลียนผู้อื่น และการลอกเลียนงานของตนเอง (self-plagiarism) การใส่ชื่อผู้พิมพ์ร่วมโดยมิได้ทำจริง (disguising of participants) ความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และการส่งข้อมูลให้ผู้อื่นทำการทวนสอบ

บทที่ 2 กล่าวถึงเรื่องเนื้อหาในต้นฉบับงานนิพนธ์ วิธีการเตรียมต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ มาตรฐานของการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาหลัก วิธีการทางสถิติ ตลอดจนการเตรียมภาคผนวกเพื่อเผยแพร่ในเว็บในกรณีมีข้อมูลจำนวนมากจนไม่สามารถนำเสนอในบทความ ตอนท้ายมีตัวอย่างบทความตามแบบของเอพีเอด์

บทที่ 3 เน้น 2 เรื่องสำคัญ ได้แก่ 1) ปรับแผนการกำหนดหัวเรื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับการตีพิมพ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ และ 2) ปรับปรุงคำแนะนำการใช้ภาษา เพื่อลดอคติให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติและความนิยมในปัจจุบัน มีเนื้อหาใหม่ แสดงการใช้ภาษาในอดีตที่ไม่เหมาะสมกับมาตรฐานในปัจจุบัน มีตัวอย่างการใช้ภาษาที่ดีและไม่ดี

บทที่ 4 เพิ่มเนื้อหาใหม่ ได้แก่ การใช้สถิติอนุมาน ปรับปรุงการใช้ตัวย่อสถิติในตาราง และอภิปรายเรื่องการเสนอชุดข้อมูลขนาดใหญ่เป็นภาคผนวกในสื่ออื่น

บทที่ 5 กล่าวถึงวิธีการจัดทำกราฟ ซึ่งแตกต่างอย่างมากจากฉบับพิมพ์ครั้งที่แล้ว มีเรื่องการนำเสนอข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจข้อมูลที่นำเสนอและสามารถเลือกสื่อผลการศึกษได้อย่างเหมาะสม มีตัวอย่างหลายแบบของการนำเสนอภาพ เช่น ข้อมูลทางสรีรวิทยาไฟฟ้า ภาพถ่ายภาพเอกซเรย์ ข้อมูลทางชีวภาพ

บทที่ 6 เป็นบทว่าด้วยการอ้างอิงโดยเฉพาะ กล่าวถึงตั้งแต่หลักการ เช่น ควรจะอ้างอิงมากน้อยแค่ไหน การยกข้อความมาอ้างอิง หรือ “อัญประกาศ” (quotation) ควรจะอย่างไร มีกระบวนการในการขออนุญาตอย่างไร มีการกล่าวถึงการใช้แหล่งอ้างอิงทางอิเล็กทรอนิกส์ที่น่าเชื่อถือ มีการอภิปรายการอ้างอิงแบบต่างๆ พร้อมตัวอย่าง โดยเฉพาะแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มีการขยายความเพิ่มขึ้นมาก

บทที่ 7 มีการเพิ่มตัวอย่างการอ้างอิงจำนวนมาก โดยเน้นแหล่งทางอิเล็กทรอนิกส์ เชื่อมโยงกับบทที่ 6 มีตัวอย่างใหม่ๆ เพิ่มเติม แหล่งข้อมูลออนไลน์จากฐานข้อมูลและเครื่องมือการวัดต่างๆ ถึงซอฟต์แวร์ และเวทีกิปรายออนไลน์

บทที่ 8 มีการปรับปรุงเน้นกระบวนการตีพิมพ์เพิ่มขึ้น อภิปรายเพิ่มเติมเรื่องการทบทวนโดยผู้ทบทวนทางวิชาการ โดยอภิปรายประเด็นต่างๆ ได้แก่ ประเด็นทางจริยธรรม กฎหมาย และนโยบายการตีพิมพ์ รวมทั้งแนวทางการทำงานกับผู้จัดพิมพ์กรณีที่จะเผยแพร่ทางสื่อมวลชน

เอพีเอนแนะนำว่า แม้คู่มือฉบับนี้แต่ละบทจะมีเนื้อหาที่เป็นอิสระต่อกัน แต่แนะนำให้อ่านตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้เข้าใจภาพรวม

คู่มือของเอพีเอนเล่มนี้จัดทำอย่างมืออาชีพโดยแท้จริง นอกจากจัดทำโดยผู้จริง มีประสบการณ์ยาวนาน เขียนขึ้นอย่างมืออาชีพ ยังช่วยให้ใช้ง่าย โดยเลือกตัวพิมพ์เน้นข้อความอย่างชัดเจน มีการแบ่งบทและสารบัญ เพื่อให้นักวิชาการ ผู้เกี่ยวข้อง และสถาบันทุกแห่งสามารถศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวก นอกจากนั้นยังมีระบบช่วยการอ่านให้สามารถค้นหาเรื่องราวได้โดยง่าย ได้แก่

1. มีสารบัญเนื้อหาของแต่ละบท
2. มีสารบัญย่อที่ปกหน้าด้านใน เพื่อให้สามารถค้นเรื่องได้โดยง่าย
3. มีสารบัญตารางและภาพต่อจากสารบัญเนื้อหา เพื่อให้สามารถค้นหาตารางและภาพได้โดยง่าย
4. มีหัวเรื่องและคำสำคัญพิมพ์ไว้ที่ขอบหน้า ช่วยให้หาบทที่ใช้บ่อยๆ ได้โดยง่าย

หนังสือเล่มนี้ทุกหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารวิชาการ รายงานประจำปี และเอกสารอื่นๆ จะต้องมิได้ประจำ อ่านให้เข้าใจอย่างขึ้นใจ และใช้อ้างอิงบ่อยๆ